

Wprowadzenie

Starzenie się społeczeństwa polskiego jest faktem. Statystyki demograficzne, publikowane m.in. przez Główny Urząd Statystyczny, nie pozostawiają wątpliwości – rodzi się zbyt mało dzieci, by następowała prosta zastępowalność pokoleń. Polacy żyją coraz dłużej dzięki postępowi medycyny i poprawie warunków życiowych, co w konsekwencji prowadzi do tego, że na ulicach, w autobusach, sklepach, parku, czy w różnych innych miejscach coraz częściej możemy spotkać osobę w podeszłym wieku. Nie będzie zatem przesadne wnioskowanie, że starość demograficzna stała się istotną kwestią społeczną, wymagającą uwagi i wieloaspektowej analizy. Nic więc dziwnego, że o starości mówią politycy w kontekście tworzącej się polityki senioralnej, media – przedstawiające mniej lub bardziej przychylny obraz polskiej starości, jak też przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych analizujący wybrane aspekty polskiej starości, m.in. podczas konferencji czy sympozjów. Słuszne jest wielopłaszczyznowe rozeznanie zjawiska starzejącej się populacji Polski, gdyż dzięki temu więcej o niej wiemy i łatwiejsze jest reagowanie na pojawiające się problemy.

Interdyscyplinarne podejście wobec wyzwań wynikających z procesu starzenia się społeczeństwa polskiego było zamysłem organizatorów ogólnopolskiej konferencji, która odbyła się w maju 2015 roku w Supraślu koło Białegostoku. Konferencja zainicjowała cykl spotkań pod hasłem *Sens i bezsens starości*. Różne są bowiem historie ludzi starych, różna jakość ich życia i codzienność - czasami radosna i szczęśliwa, innym razem skłaniająca do pytania o sens doświadczeń i ponoszonych trudów.

Inspiracją do tego przedsięwzięcia była książka prof. Brunona Synaka pt. *Sens i bezsens choroby nieodwracalnej*, wydana już po śmierci autora. Wielu uważa, że jest ona duchowym testamentem Profesora, uczącym szacunku szczególnie wobec osób z niepełnosprawnością i starych. Doświadczenie niepełnosprawności fizycznej będącej efektem choroby, która dotknęła Profesora sprawia, iż przekazywane przez niego treści poruszają serce i nakazują pytać o sens i bezsens tego, co nas w życiu spotyka. Dlatego też pierwsza z cyklu konferencja została poświęcona tym dwóm zagadnieniom – niepełnosprawności i starości.

Profesor Brunon Synak to wielka postać w świecie gerontologii, a jego przedwczesne odejście w grudniu 2013 roku sprawiło, iż organizatorzy kon-

ferencji, przyjaciele i współpracownicy Profesora, pragnęli przywołać wspomnienia o Nim podczas konferencji i jedną z sesji poświęcili Jego pamięci.

Przedkładana książka stanowiąca tom pierwszy rozważań, zawiera artykuły dotyczące starości. Refleksje związane z niepełnosprawnością zostaną opublikowane w osobnym tomie. Książka składa się z czterech części.

Pierwszą zatytułowaną *Pamięci Profesora Brunona Synaka*, stanowią teksty związane z osobą Profesora, Jego sylwetką, odniesione do kaszubskiej tożsamości, a także artykuły związane z tematyką śmierci, czy cierpienia, którego doświadczał Profesor.

Kolejną część książki tworzy osiem artykułów, których tematykę oddaje tytuł rozdziału, *Starość – poznać*. Profesor Ursula Lehr – wybitna psychogerontolog z Instytutu Gerontologii Uniwersytetu w Heidelbergu – wyjaśnia, że analizując jakiegokolwiek zjawisko, najpierw należy je poznać, by dzięki temu możliwe było odpowiednie jego przeżycie, a w następstwie tego – zrozumienie. Taki też przyjęliśmy układ książki.

Autorzy poszczególnych tekstów mieszczących się w części drugiej książki przedstawiają różne aspekty starości – od problemów będących immanentną częścią procesu starzenia (zaburzenia psychiczne, zależność od opieki), poprzez postawy wobec seniorów i realizację ich praw, po politykę społeczną i zdrowotną wobec osób starszych, która powinna rozwiązywać trudności doświadczane przez najstarszych członków społeczeństwa. Wszystko to ma służyć lepszemu poznaniu starości.

Trzecią część książki – zatytułowaną *Starość – przeżyć* – stanowią artykuły ukazujące starość z perspektywy ludzi starych. Autorzy przedstawiają refleksyjność podeszłego wieku i wspomnienia wyryte w sercach seniorów, ich samotność, sposób postrzegania własnej starości, codziennego funkcjonowania czy dokonań życiowych. Przedstawione treści to interesujące ujęcie problematyki starości, bo rysowane przeżyciami tych, którzy jej doświadczają.

Czwarta część książki zawiera osiem tekstów mówiących o zrozumieniu starości. Autorzy poszczególnych artykułów opisują wybrane problemy towarzyszące postępującemu procesowi starzenia się, m.in. pogarszającą się jakość życia, nadmiar czasu wolnego, problemy zdrowotne czy zmaganie się z kwestiami egzystencjalnymi tak charakterystycznymi ostatniemu etapowi życia. Prezentowane treści stanowią mądrą refleksję dotyczącą starości, pomagającą zrozumieć specyfikę podeszłego wieku.

Oddajemy zatem w Państwa ręce publikację bogatą w treści dotyczące starości, których lektura - mamy nadzieję - przyczyni się do lepszego poznania i zrozumienia ostatniego okresu życia, a w dalszej perspektywie - do pomyślnego jego przeżycia.

Redaktorzy